

Tervise
Arengu
Instituut

LÜHIKOKKUVÕTE UURINGUST

Narkootikumide tarvitamise veebiküsitlus 2024

Abel-Ollo K, Lõhmus L, Mitt M.
Tervise Arengu Instituut; 2025.

Sellel teabelehel on esmased tulemused 2024. aastal Euroopa Liidu Uimastiameti (EUDA) koordineeritud veebiuuringust „European web survey on drugs“, mida on Eestis korraldatud ka 2018. ja 2021. aastal (1–2). Uuringus osales 24 Euroopa Liidu (EL) liikmesriiki ja 11 EL-i mittekuuluvat riiki. **Uuringu eesmärk on saada detailsem teave narkootikumide tarvitajate sotsiaaldemograafilisest taustast, tarvitavatest ainetest, kogustest, tarvitamise viisidest, narkootikumide hindadest, hankimise**

viisidest, tarvitamise põhjustest ning narkootikumide tarvitamisega seotud tervisemõjudest.

Kui 2021. aastal keskendusime veebiuuringu tulemuste esitamisel peamiselt Eestis kõige enam levinud narkootikumile kanepile, siis 2024. aasta uuringu puhul on fookus ka kokaiini tarvitamisel. Kokaiini tarvitamine on Eestis aina laiemalt levinud ja vajab senisest oluliselt rohkem tähelepanu (3–5).

Metoodika

Analüüsis kasutatud andmed pärinevad EUDA koordineeritud rahvusvahelisest veebiküsitlusest. Andmete kogumine toimus ajavahemikul 21.05–25.06.2024.

Veebiuuringus olid küsimused jagatud eri narkootikumide järgi mooduliteks ja uuringus osalejale oli vaja osalemiseks vastata vähemalt ühele moodulile. Uuringu moodulid olid järgmiste narkootikumide kohta:

- erisugused kanepitooted,
- kokaiin,
- ecstasy ehk MDMA,
- amfetamiin,
- metamfetamiin,
- ketamiin,
- uued psühhoaktiivsed ained,
- heroiin.

Eesti uuringusse olid oodatud osalema 18-aastased või vanemad Eestis elavad inimesed, kes olid vähemalt ühel korral elu jooksul tarvinud narkootikume või CBD / madala THC sisaldusega kanepitooted. Osalemine oli anonüümne, vabatahtlik ja sõltus vastaja huvist osaleda.

Küsimustele oli võimalik vastata eesti, vene ja inglise keeles.

Valim

Kokku vastati uuringuperioodil EUSurvey keskkonnas küsimustikule 2782 korral. **Analüüsi kaasati 2208** vastanut (79%), kes olid andnud nõusoleku uuringus osalemiseks, täitnud küsimustiku, vastanud uuringus osalemise tingimustele ning märkinud oma elukohaks Eesti. **Enamik neist oli tarvinud illegaalseid uimasteid**, vaid 22 inimest oli tarvinud ainult CBD / madala THC sisaldusega tooteid või naerugaasi. Ligi 90% küsimustikule vastanutest väitis, et jõudsid uuringuni sotsiaalmeedia postituste või sealse makstud reklaami kaudu.

Veebiuuringus **kasutati mugavusvalimit**. Vastajateks olid inimesed, kes tundsid teema vastu huvi, soovisid oma kogemust jagada ja leidsid vastamiseks aega. See on hea võimalus kaasata uuringusse suurem hulk inimesi, kellel on narkootikumide tarvitamise kogemus. Veebiuuring võimaldab saada põhjalikku teavet meelelahutuslikul eesmärgil narkootikumide tarvitamisest ja uimastiturust ning on piisav seoste leidmiseks tarvitamise ja sellega seotud tegurite vahel.

Sotsiaaldemograafiline taust

Küsimustikest 86% täideti eesti, 12% vene ja 2% inglise keeles. Valimist 53% olid mehed, 44% naised ja 3% määratles ennast muul viisil või ei soovinud seda avalikustada. Valimi keskmine vanus oli 29 eluaastat (SD = 9,2; vanusevahemik 18–73). Naistega võrreldes oli uuringus osalenud meeste keskmine vanus kõrgem (28 vs. 30). Kõige enam oli uuringus osalejate hulgas 20–29-aastaseid.

Uuringus osalenute seas **võis täheldada vanemate vanuserühmade (35–44-aastaste) osakaalu kasvu** – kui 2021. aastal moodustasid nad 9% vastajatest, siis 2024. aastal 19%. Samal ajal oli 20–29-aastaste osakaal eelmise uuringuaastaga võrdluses vähenenud (43% vs. 56% 2021.aastal). **2024. aastal oli suurenenud naiste osakaal valimis (44% vs. 37% 2021. aastal).**

Uuringus osalenutest 24% elas üksi ning 71% koos mõne teise inimesega: kõige sagedamini koos partneri (28%), vanemate (17%) või koos partneri ja alaealiste lastega (18%).

Valimist 1% oli alg-, 13% põhi-, 49% kesk- ja 34% kõrgharidusega. **2021. aastaga võrreldes suurenes märkimisväärselt kõrgharidusega osalejate osakaal (21% vs. 34%).**

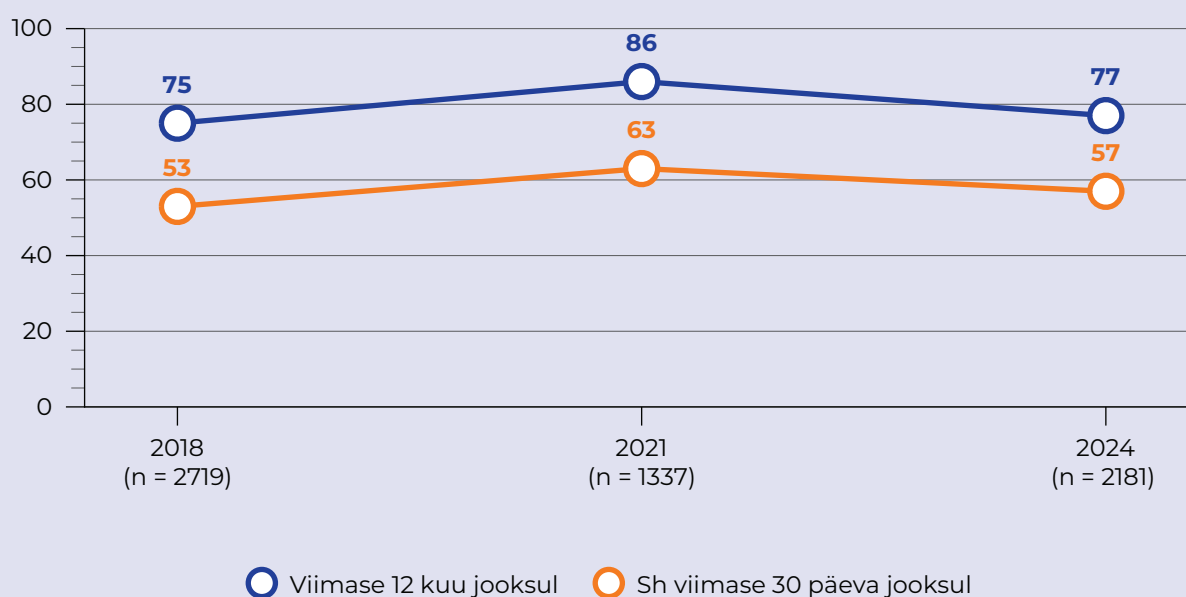
Vastanutest 17%-l oli keskmine kuu netosissetulek väiksem kui 500 eurot, 38%-l 501 kuni 1500 eurot ja 41%-l üle 1500 euro kuus, sh 15% teenis üle 2500 euro. Valimist 77% töötas, 10% õppis ja töötas, 10% õppis ja 7% oli sotsiaaltoetustel. Tarvitajate hulgas leidis ka üksikuid ajateenistuses ja lapsehoolduspuhkusel viibijaid.

Vastanuist 73% elas suuremas linnas ja 24% väiksemas linnas, külas või maapiirkonnas. Valimis olid esindatud kõik maakonnad, kõige enam oli küsimustikule vastajaid Harju (46%), Tartu (16%) ja Pärnu maakonnast (4%). 21% vastajatest ei täpsustanud oma elupiirkonda.

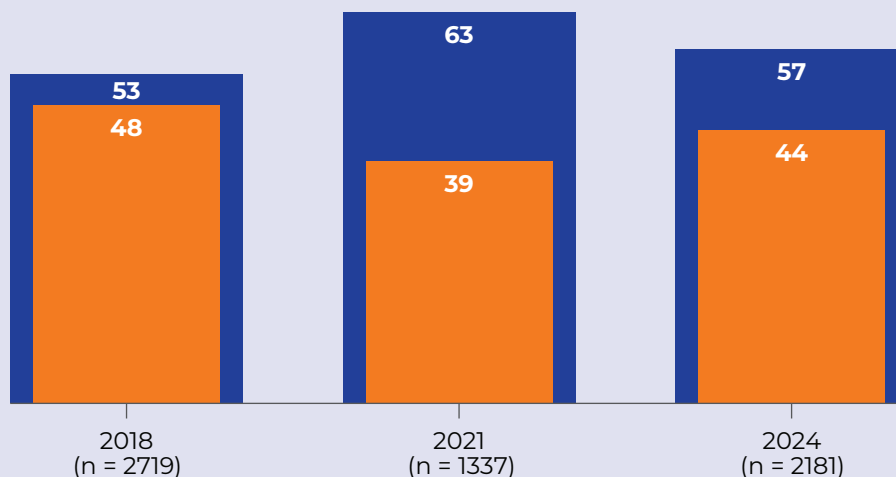
Narkootikumide tarvitamine

Veebiuuringus osalenud inimestest **77% oli narkootikume tarvitanud viimase 12 kuu jooksul** (sh 57% viimase 30 päeva jooksul) ning **23% rohkem kui 12 kuud tagasi**. Viimase 30 päeva tarvitajatest oli 44% segatarvitajad ehk need, kes olid tarvitanud rohkem kui ühte narkootikumi (keskmiselt 1,9 eri ainet). Viimase 12 kuu tarvitajatest oli segatarvitajaid 70% (keskmiselt 3,4 eri ainet) ja elu jooksul tarvitajatest 81% (keskmiselt 5,5 eri ainet).

Kolmest uuringulainest eristub 2021. aasta, mil oli enim viimase 12 kuu ja sealhulgas ka viimase 30 päeva jooksul tarvitajaid (joonis 1). Kuigi viimase 30 päeva jooksul tarvitajaid oli 2021. aastal rohkem, oli segatarvitajaid sel uuringuaastal vähem (joonis 2). Sellise mustr põhjuseks võib olla COVID-19 pandeemia, kus ühiskondlikud piirangud ja kõrge stressitaseme mõjutasid nii ainete kättesaadavust kui ka tarvitamise sagedust.

Joonis 1. Narkootikumide tarvitamine viimase 30 päeva ja 12 kuu jooksul eri uuringuaastatel (%)

■ Üldine tarvitamine viimase 30 päeva jooksul ■ Neist segatarvitamine viimase 30 päeva jooksul

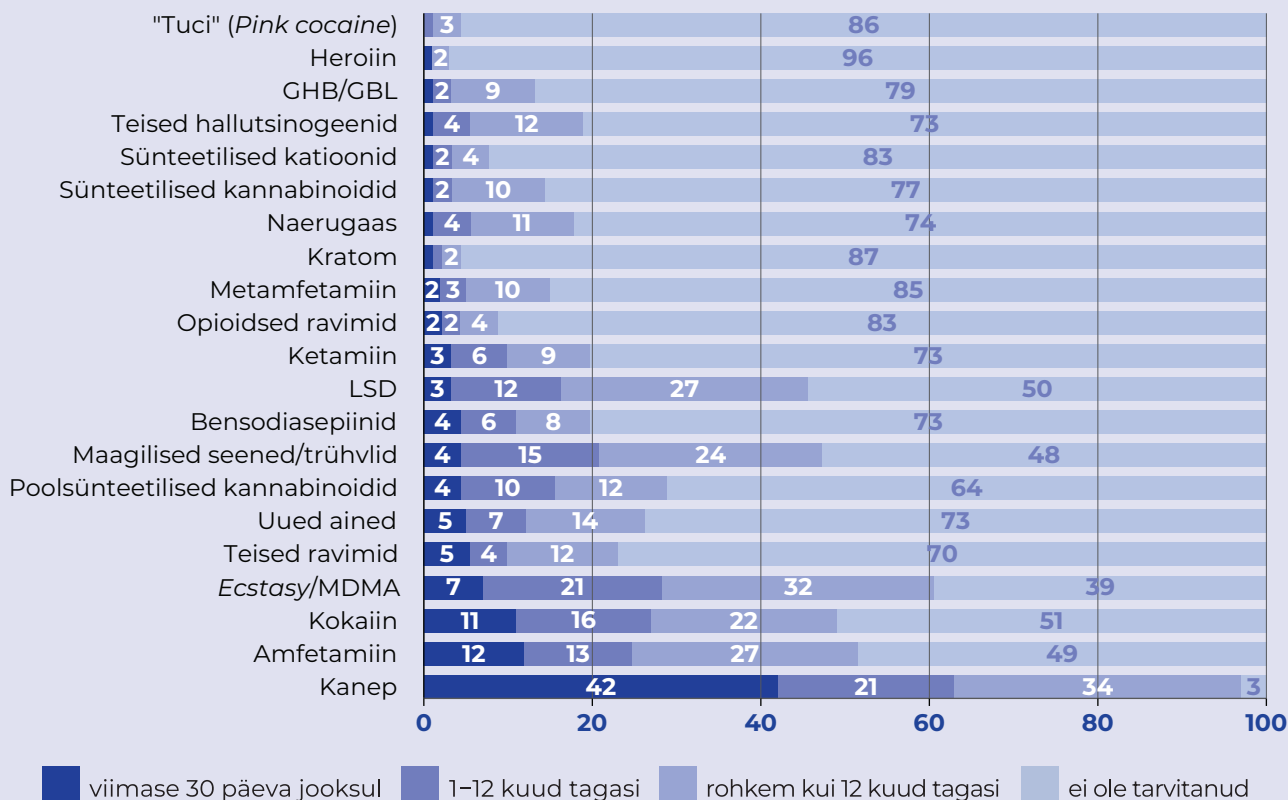
Joonis 2. Narkootikumide segatarvitamine eri uuringuaastatel (%)

Kõige levinum narkootikum oli kanep, mida oli elu jooksul tarvinud 97% vastajatest, sh 42% olid seda tarvinud viimase 30 päeva jooksul. MDMA-d oli elu jooksul tarvinud 61% ja ligi pooled vastanutest olid tarvinud amfetamiini ja kokaiini (joonis 3).

2024. aasta uuringu tulemuste järgi oli enamiku narkootikumide tarvitamine viimase 30 päeva jooksul väiksem kui 2021. aastal. Kõige enam oli vähenenud kanepi (52% vs. 42%) ja LSD (8% vs. 3%) tarvitamine. Kokaiini (11%), amfetamiini (12%) ja

maagiliste seente (4%) tarvitamine oli jäänud 2021. aastaga sarnasele tasemele.

Legaalsete uimasteid oli elu jooksul tarvinud enamik vastanutest, valimist 87% oli tarvinud tubakat, 59% teisi nikotiinitooteid ning 93% alkoholi. Viimase 30 päeva jooksul oli sarnaselt eelmisele uuringuaastale tubakatooteid tarvinud 62% ja alkoholi 79% vastanutest. Teisi nikotiinitooteid oli viimase 30 päeva jooksul tarvinud 35% vastanutest.

■ viimase 30 päeva jooksul ■ 1-12 kuud tagasi ■ rohkem kui 12 kuud tagasi ■ ei ole tarvinud

Joonis 3. Narkootikumide tarvitamine eri ainete ja tarvitamisperioodi järgi (% , n = 2181)

Kanepitoodete ja kokaiini tarvitamise ülevaade

Nagu eespool mainitud, käsitleme veebiuuringu lühikokkuvõttes eelkõige kanepi ja kokaiini tarvitamise näitajaid. Nende narkootikumide tarvitamine nõuab Eesti ühiskonnas jätkuvalt kõrgendatud tähelepanu. Kanepi ja kokaiini

tarvitajate peamised sotsiaaldemograafilised, ainete tarvitamisega ning hankimisega seotud näitajad on võetud veebiuuringu kanepitoodete ja kokaiini moodulitest. Kanepi tarvitamise moodulile vastas 1101 ja kokaiini moodulile 331 inimest.

	Kanep	Kokaiin
 Tarvitamine viimase 30 päeva jooksul		
Tarvitajate osakaal kõikidest vastajatest (n = 2208)	42%	11%
Meestest / Naistest	52% / 29%	13% / 8%
Põhiharidusega inimestest	50%	11%
Keskharidusega inimestest	44%	10%
Kõrgharidusega inimestest	34%	11%
Enim tarvitav vanuserühm	18–19-aastastest 56%	25–34-aastastest 15%
Enim tarvitav sissetulekurühm	tarvitajaid leidub sarnaselt kõigis sissetulekurühmades	üle 2000 euro teenivatest inimestest 18%
Kõige vähem tarvitav sissetulekurühm		alla 500 euro teenivatest inimestest 5%
 Tarvitamise koht ja põhjused viimase 12 kuu jooksul		
Tarvitamise koht	kodu (88%), loodus (65%), avalik ruum (53%)	klubi või baar (69%), pidu (59%), kodu (56%)
Peamised tarvitamise põhjused	stressi leevendamine, lõõgastumine (69%), joobe saavutamine (65%), depressiooni, ärevuse leevendamine (41%), une parandamine (39%)	joobe saavutamine (70%), sotsialiseerumine (45%), ärkvel püsimine (40%), alkoholi mõju vähendamine (31%)
 Tarvitamise viisid		
Viimase 30 päeva jooksul keskmine tarvitamise päevade arv	9 päeva	2 päeva
Viimasel korral tarvitas koos alkoholiga	46%	88%
Viimasel korral tarvitas koos tubakaga	48%	55%
Viimasel korral segatarvitamisel enam levinud illegaalsed uimastid	amfetamiin (5%), MDMA (4%), maagilised seemned (4%), kokaiin (3%)	kanep (19%), amfetamiin (11%), MDMA (10%)
Viimasel korral ainult ühte ainet tarvitanud	ainult kanepit 35%	ainult kokaiini 7%
Kõige sagedamini tarvitatud aine vorm viimase 12 kuu jooksul	taimne kanep (õied/lehed) 96%	kokaiinipulber (94%)
Tarvitamise viis tavaliselt	suitsetamine (88%)	ninna tõmbamine (99%)
 Hankimine		
Aine hankimise viis tavaliselt	ostavad (70%), saavad tasuta (23%)	saavad tasuta (50%), ostavad (46%)
Ostjate kanal viimase 12 kuu jooksul	sõbrad ja tuttavad (58%), otsekontakt diileriga (53%), sõnumirakendused (Telegram jmt) (25%)	sõbrad ja tuttavad (50%), otsekontakt diileriga (47%), sõnumirakendused (Telegram jmt) (31%)
Kõige sagedasem kogus ostmisel	1 gramm (32%)	1 gramm (62%)

Illegalse kanepi tarvitamise põhjused ja tarvitamisega seotud probleemide tunnetamine

Kanepi tarvitamisega on keskmiselt alustatud 17-aastasena ja keskmiselt on kanepit tarvitatud 10 aastat. Peamiselt tarvitati kanepit stressi leevendamiseks ja joobe saavutamise eesmärgil (joonis 4).

Viimase 12 kuu jooksul oli 68% vastanutest tarvitanud kanepit mõne terviseprobleemi

leevendamise eesmärgil. Täpsematest terviseprobleemidest mainiti kõige enam kurbuse ja depressiooni, ärevusega ja meeleolu kõikumistega toimetulekut, uneprobleemide ja keskendumisraskustega tegelemist ning valule leevenduse otsimist. Uuritutest 14% tunnistas sõltuvust kanepist.

Joonis 4. Illegalse kanepi tarvitamise põhjused (%; n = 1085)

Veebiuuringus oli kanepitarvitamisega seotud probleemide hindamiseks kasutusel 6-punktiline **CAST skaala**. CAST küsimused hõlmavad viimase 12 kuu jooksul tarvitamist enne keskpäeva, üksinda/ilma seltskonnata, mäluprobleemide olemasolu, pereliikmete märkusi kanepitarvitamise vähendamise kohta, ebaõnnestunud katseid tarvitamist lõpetada ja kanepi tarvitamise tõttu tekkinud probleeme nagu kaklused ja õnnetused (6).

Kanepitarvitajatest 32% olid nn juhutarvitajad (skoor 0–2), kellel ei esinenud viimasel 12 kuul kanepitarvitamisega probleeme, **28% olid madala riskiga tarvitajad** (skoor 3–6) ja **33% kõrge riskiga tarvitajad** (skoor ≥7). Kõrge riskiga tarvitamine oli statistiliselt oluliselt seotud nii meessoos kui ka madalama haridustasemega.

50% kanepitarvitajatest vastas, et on viimase 12 kuu jooksul kogenud tarvitamisega seoses negatiivseid tervisemõjusid. Kõige enam seostati kanepi tarvitamisega ärevuse või paanika ilminguid (21%), mäluprobleeme (19%), keskendumisraskusi (17%), endast eraldumise tunnet (13%), südame ja vererõhu probleeme (8%), mälusälvatusi (8%) ja kaalumuutusi (8%), kuid

mainiti ka depressiooni (6%) ja enesetapu mõtteid (3%). Samas neist, kellel oli tekkinud terviseprobleeme (n = 524), ei olnud 89% arstiabi otsinud. Ainult 8% terviseprobleemidega tarvitajatest oli abi otsinud perearstilt või eriarstilt.

Kanepi illegalse staatuste mõju tarvitamisele

2024. aasta küsimustikus paluti hinnata, kas kanepi legaliseerimine võiks mõjutada tarvitajate käitumist ja tarvitamise mustreid. Kokku 55% (n = 1220) veebiuuringu valimist arvas, et kanepi legaliseerimine ei muudaks nende kanepi tarvitamises midagi. Kolmandik ehk 31% valmistas arvas, et legaliseerimise korral tarvitsaks nad kanepit kas veidi või palju rohkem. Valimist 8% oletas, et legaalsuse korral nad pigem vähendaks kanepi tarvitamist. Ainuke silmapaistev erinevus oli väiksearvulise, ainult CBD ja madala THC sisaldusega tooteid viimase 12 kuu jooksul tarvitanud grupi hinnangutes (n = 46), kus 46% vastanutest arvas, et legaliseerimise korral suureneks nende kanepi tarvitamine.

Kokaiini tarvitamise põhjused ja kohad

Kokaiini tarvitamise põhjused erinevad kanepi tarvitamise põhjustest (Joonis 5). Kui kanepi puhul oli paljuski mainitud erisuguste tervisemurde ja stressi leevendamist, siis kokaiini puhul on ülekaalukaks põhjuseks meelelahutus, sotsialiseerumine ja samas ka ärkvel püsimine ning alkoholi mõjude vähendamine organismis. Ka tarvitamise levinumad kohad viitavad kokaiini manustamisele meelelahutuse ja sotsialiseerumise eesmärgil: viimase 12 kuu jooksul on klubis või baaris tarvinud 69% ning muusikafestivalil või peol 59% uuritutest. 56% on viimase 12 kuu jooksul tarvinud kokaiini kas enda või kellegi teise kodus, 18% avalikus kohas (tänaval, pargis jne), 13% autos olles, 12% tööl olles, 10% looduses viibides ja 2% koolis. Need tarvitamise paigad viitavad kokaiini tarvitamisele ka inimeste igapäeva olukordades.

Oluliseks riskikohaks on kokaiini tarvitamine koos alkoholiga (88%). Kui kokaiini tarvitatakse koos alkoholiga, tekib organismis kokaetüleen, mis intensiivistab ja pikendab kokaiini mõju, kuid on tervisele kahjulik.

Mis on kokaetüleen?

Kokaetüleen tekib organismis kokaiini ja alkoholi koostarvitamisel.

Kokaiini ja alkoholi koostarvitamine võib:

- kahjustada makse ja neere
- suurendada südamelöögi tõusu ohtliku tasemeni
- põhjustada kõrget vererõhku ja insuldi riski
- suurendada agressiivsust ja enesetapu ohtu
- põhjustada südameseiskumise ja äkksurma

Kokaetüleeni kulub oluliselt kauem aega kehast väljumiseks kui alkoholil või kokaiinil eraldi. Selle mõju organismile on kurnav ja võimalik eluohtlik mõju kestab 12 tundi pärast aine koostarvitamist (7–8).

2024. aastal oli 100-st narkootikumidega seotud surmast 16 seotud kokaiini tarvitamisega (9).

Joonis 5. Kokaiini tarvitamise põhjused (%; n = 318)

Lõpetuseks

2024. aasta narkootikumide tarvitamise veebiuuringu tulemused annavad põhjaliku ülevaate Eestis narkootikume tarvitavate inimeste profiilist, tarvitamismustritest ja sellega seotud riskidest. Uuringutulemused näitavad, et kanep on jätkuvalt kõige levinum narkootikum, millele järgnevad amfetamiin, kokaiin ja ecstasy.

Varasemate uuringutega võrreldes on mitmete narkootikumide tarvitamine nii 30 päeva kui ka viimase aasta jooksul mõnevõrra vähenenud. Uuringu leid on kooskõlas COVID-19 pandeemia aegsete uuringutega, kus kanepi tarvitamist seostati ärevate aegade, piirangute ja stressiga toimetuleku meetodina (11–15). Ka Eesti 2021. aasta

uuringus väitis 30% vastanuist, et koroonapandeemia suurendas nende kanepitarvitamist (13).

Teiseks oluliseks leiuks oli **kokaiini jätkuvalt kõrge tarvitamise tase**. Kokaiin on väga kergesti sõltuvust tekitav uimasti, mille jätkuval tarvitamisel on soovitud mõju saamiseks vaja üha suuremaid koguseid. Kokaiini tarvitamise tagajärjel suureneb nii psühholoogiliste kui ka füsioloogiliste terviseprobleemide oht. Sagedasemad kokaiini tarvitamisega kaasnevad vaimse tervise häired on unehäired, depressioon, ärevus, paanikahood, aga ka psühhoos, kus inimene kaotab kontakti reaalsusega (16).

Ohtliku suundumusena võib 2024. aasta veebiuuringust välja tuua **kokaiini laialdase tarvitamise koos alkoholiga**. Kokaiini ja alkoholi koostarvitamisel tekib inimese organismis **kokaetüleen**.

Oluline on märkida, et paljud kanepitarvitajad ei otsi abi, isegi kui nad kogevad kanepi tarvitamisega seoses terviseprobleeme. Valdav enamik vastajatest, kes tunnistas kanepi tarvitamisega seotud terviseprobleeme, ei

pöördunud arsti poole. See viitab vajadusele arendada edasi ennetus- ja nõustamisteenuseid, mis oleksid kättesaadavad, usaldusväärsed ja mõeldud just neile, kellel on tarvitamiskogemus.

Uuringu tulemused pakuvad sisendit nii poliitikakujundajatele, tervishoiutöötajatele kui ka laiemale üldsusele, et paremini mõista narkootikumidega seotud keerukusi ning kujundada tõendus põhiseid sekkumisi ja teenuseid.

Peamised leiud

- COVID-19 pandeemia ajal tehtud uuringuga võrreldes on enamiku ainete puhul nii viimase 30 päeva kui ka viimase 12 kuu jooksul tarvitajate osakaal pisut vähenenud.
- Kõige levinumad narkootikumid on endiselt taimne kanep, amfetamiin, kokaiin ja ecstasy.
- Ligi pooled on elu jooksul tarvitanud psühhedeelikume (maagilised seened, LSD jt).
- Narkootikumide tarvitajate keskmine vanus on tõusnud ja naiste osakaal kasvanud.
- Levinud on uimastite segatarvitamine.
- Kõige sagedasem kanepi tarvitamise eesmärk on stressi vähendamine, kokaiini puhul joobe saavutamine ja meelelahutus.
- Kokaiini ja alkoholi koostarvitamine on väga levinud.
- Pooled kokaiini tarvitajatest saavad ainet tavaliselt tasuta.
- Peamisteks kanepi ja kokaiini ostmise kohtadeks on sõbrad ja tuttavad, diilerid ja sõnumirakendused.
- Uuringus osalenutest ligi kolmandik hakkaks kanepi legaliseerimisel seda tõenäoliselt enam tarvitama.

Kasutatud kirjandus:

- Abel-Ollo K, Lõhmus L. (2019). Euroopa narkootikumide tarvitamise veebiküsitluse meetodika ja esmased tulemused. Eesti Arst, 98(11): 627–635.
- Abel-Ollo K, Lõhmus L, A Kurbatova. Narkootikumide tarvitamise veebiküsitlus, 2021. <https://tai.ee/et/valjaanded/narkootikumide-tarvitamise-veebiküsitlus-2021>.
- Abel-Ollo K, Barndök T, Riikoja A, Kurbatova A. Tallinna ja Tartu reovee 2023. aasta uuring uimastite jääkide suhtes. Tallinn: Tervise Arengu Instituut; 2024.
- Abel-Ollo K, Barndök T, Riikoja A, Kurbatova A. Tallinna ja Rakvere piirkonna reovee 2024. aasta uuring uimastite jääkide suhtes. Tallinn: Tervise Arengu Instituut; 2025.
- Vorobjov S, Kaste A-L, Veskimäe L. Eesti täiskasvanud rahvastiku uimastite tarvitamise uuring 2023. Tallinn: Tervise Arengu Instituut; 2024.
- Legleye S. The Cannabis Abuse Screening Test and the DSM-5 in the general population: Optimal thresholds and underlying common structure using multiple factor analysis. Int J Methods Psychiatr Res. 2018 Jun;27(2):e1597. doi: 10.1002/mpr.1597. Epub 2017 Nov 10. PMID: 29124816; PMCID: PMC6877270.
- Walker L K. Short and Long-Term Effects of Cocaine Use and Addiction. American Addiction Centers. 25.04.2025. <https://americanaddictioncenters.org/stimulants/cocaine/risk-effects-dangers>
- Pergolizzi J, Breve F, Magnusson P, LeQuang JAK, Varrassi G. Cocaethylene: When Cocaine and Alcohol Are Taken Together. Cureus. 2022;14(2):e22498. Published 2022 Feb 22. doi:10.7759/cureus.22498.
- Alcohol Ayaga V. What Happens When You Mix Alcohol and Cocaine? The Dangers of Cocaethylene. Alcohol Rehab Help. 14.09.2023. <https://alcoholrehabhelp.org/addiction/cocaethylene>
- Narkootikumide tarvitamise olukord Eestis 2024. Tallinn: Tervise Arengu Instituut. 2025
- Bartel SJ, Sherry SB, Stewart SH. Self-isolation: A significant contributor to cannabis use during the COVID-19 pandemic. Subst Abus. 2020;41(4):409–412. doi: 10.1080/08897077.2020.1823550. Epub 2020 Oct 12. PMID: 33044893.
- Imtiaz S, Wells S, Rehm J, Hamilton HA, Nigatu YT, Wickens CM, Jankowicz D, Elton-Marshall T. Cannabis Use During the COVID-19 Pandemic in Canada: A Repeated Cross-sectional Study. J Addict Med. 2021 Nov-Dec 01;15(6):484–490. doi: 10.1097/ADM.0000000000000798. PMID: 33323693; PMCID: PMC8562922.
- Kütt V. Narkootikumide tarvitamine COVID-19 eriolukorra ajal. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2020.
- Loi NM, Thorsteinsson EB, Rice K, Rock AJ. Illicit drug use in Australia during the COVID-19 pandemic. J Glob Health. 2022 May 30;12:03026. doi: 10.7189/jogh.12.03026. PMID: 35524775; PMCID: PMC9078152.
- Mellos E, Paparrigopoulos T. Substance use during the COVID-19 pandemic: What is really happening?. Psychiatriki. 2022;33(1):17–20. doi:10.22365/psych.2022.072
- Haasen C, Prinzleve M, Gossop M, Fischer G, Casas M. Relationship between cocaine use and mental health problems in a sample of European cocaine powder or crack users. World Psychiatry. 2005 Oct;4(3):173–6. PMID: 16633544; PMCID: PMC1414771.